Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 20. mája 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo – Azylová politika – Smernica 2013/32/EÚ – Spoločné konania o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany – Žiadosť o medzinárodnú ochranu – Dôvody neprípustnosti – Článok 2 písm. q) – Pojem ‚následná žiadosť' – Článok 33 ods. 2 písm. d) – Zamietnutie žiadosti o medzinárodnú ochranu členským štátom ako neprípustnej z dôvodu zamietnutia predchádzajúcej žiadosti podanej dotknutou osobou v tretej krajine, ktorá uzatvorila s Európskou úniou dohodu o kritériách a mechanizmoch na určenie štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v jednom zo zmluvných štátov tejto dohody – Konečné rozhodnutie prijaté Nórskym kráľovstvom"

Vo veci C-8/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Správny súd spolkovej krajiny Šlezvicko-Holštajnsko, Nemecko) z 30. decembra 2019 a doručený Súdnemu dvoru 9. januára 2020, ktorý súvisí s konaním:

L.R.

proti

Bundesrepublik Deutschland,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory M. Vilaras (spravodajca), sudcovia N. Piçarra, D. Šváby, S. Rodin a K. Jürimäe,

generálny advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

tajomník: M. Krausenböck, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 3. decembra 2020,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Bundesrepublik Deutschland, v zastúpení: A. Schumacher, splnomocnená zástupkyňa,

– nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller a R. Kanitz, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

– Európska komisia, pôvodne v zastúpení: G. Wils, A. Azéma a M. Condou-Durande, neskôr G. Wils, A. Azéma a L. Grønfeldt, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 18. marca 2021,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 33 ods. 2 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 60) v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi L.R. a Bundesrepublik Deutschland (Spolková republika Nemecko) vo veci zákonnosti rozhodnutia Bundesamt für Migration und Flüchtlinge – Außenstelle Boostedt (Spolkový úrad pre migráciu a utečencov, pobočka Boostedt, Nemecko) (ďalej len „Úrad“), ktorým bola žiadosť o azyl dotknutej osoby zamietnutá ako neprípustná.

Právny rámec

Právo Únie

Smernica 2011/95/EÚ

3 V zmysle článku 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9) je účelom tejto smernice stanoviť normy pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva byť pod medzinárodnou ochranou, pre jednotné postavenie utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a pre obsah poskytovanej ochrany.

4 Článok 2 tejto smernice, nazvaný „Vymedzenia pojmov“, stanovuje:

„Na účely tejto smernice platia tieto vymedzenia pojmov:

a) ‚medzinárodná ochrana‘ znamená postavenie utečenca a doplnkovú ochranu, ako sú vymedzené v písmenách e) a g);

b) ‚osoba s postavením medzinárodnej ochrany‘ je osoba, ktorej bolo priznané postavenie utečenca alebo doplnková ochrana, ako sú vymedzené v písmenách e) a g);

c) ‚Ženevský dohovor‘ je dohovor týkajúci sa právneho postavenia utečencov uzavretý v Ženeve 28. júla 1951 [*Zbierka zmlúv Organizácie Spojených národov*, zv. 189, s. 150, č. 2545 (1954)], [zmenený] Protokolom [týkajúcim sa právneho postavenia utečencov prijatým v] New Yorku z 31. januára 1967;

d) ‚utečenec‘ je štátny príslušník tretej krajiny, ktorý kvôli oprávnenej obave pred prenasledovaním z rasových, náboženských dôvodov, dôvodov štátnej príslušnosti, z dôvodu zastávania určitého politického názoru alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine nemôže prijať alebo v dôsledku

uvedených obáv odmieta ochranu tejto krajiny, alebo osoba bez štátneho občianstva, ktorá sa nachádza mimo štátu svojho doterajšieho pobytu z dôvodov, ktoré sú uvedené vyššie, alebo ktorá sa tam vzhľadom na uvedené obavy nemôže alebo nechce vrátiť a na ktorú sa neuplatňuje článok 12;

e) ‚postavenie utečenca' znamená uznanie štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátneho občianstva členským štátom za utečenca;

f) ‚osoba oprávnená na doplnkovú ochranu' je štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátneho občianstva, ktorá nie je oprávnená ako utečenec, ale vzhľadom ku ktorej boli preukázané podstatné dôvody domnievať sa, že dotknutá osoba by v prípade, keď by bola vrátená do svojej krajiny pôvodu alebo v prípade osoby bez štátneho občianstva do krajiny svojho doterajšieho pobytu, čelila reálnemu riziku utrpenia vážneho bezprávia, ako je definované v článku 15, a na ktorú sa neuplatňuje článok 17 ods. 1 a 2 a ktorá nemôže prijať alebo v dôsledku takéhoto rizika odmieta ochranu tejto krajiny;

g) ‚postavenie osoby s doplnkovou ochranou' znamená uznanie štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osoby bez štátnej príslušnosti členským štátom za osobu oprávnenú na doplnkovú ochranu;

h) ‚žiadosť o medzinárodnú ochranu' znamená požiadavku predloženú štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátneho občianstva o ochranu od členského štátu, o ktorých sa predpokladá, že požadujú postavenie utečenca alebo doplnkovú ochranu, a ktorí výslovne nepožadujú iný druh ochrany mimo rozsahu tejto smernice, o ktorú možno požiadať osobitne;

…"

Smernica 2013/32

5 Článok 2 písm. b), e) a q) smernice 2013/32 znie:

„Na účely tejto smernice:

…

b) ‚žiadosť o medzinárodnú ochranu' alebo ‚žiadosť' znamená žiadosť o ochranu od členského štátu podanú štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti, o ktorých je možné predpokladať, že žiadajú o priznanie postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou, a ktorí výslovne nežiadajú o iný druh ochrany mimo rozsahu pôsobnosti smernice [2011/95], o ktorú je možné požiadať samostatne;

…

e) ‚konečné rozhodnutie' znamená rozhodnutie o tom, či sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti prizná postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou na základe smernice [2011/95] a ktoré už nepodlieha opravnému prostriedku v rámci kapitoly V tejto smernice bez ohľadu na to, či má tento opravný prostriedok účinok, ktorý umožňuje žiadateľom zostať v dotknutých členských štátoch až dovtedy, kým nebude známy jeho výsledok;

…

q) ‚následná žiadosť' znamená ďalšiu žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú po prijatí konečného rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti, a to vrátane prípadov, keď žiadateľ svoju žiadosť výslovne vzal späť a prípadov, keď rozhodujúci orgán po konkludentnom späťvzatí žiadosti túto žiadosť zamietol v súlade s článkom 28 ods. 1"

6 Podľa článku 33 ods. 2 tejto smernice:

„Členské štáty môžu považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú, iba ak:

a) iný členský štát poskytol medzinárodnú ochranu;

b) krajina, ktorá nie je členským štátom, sa považuje za prvú krajinu azylu pre žiadateľa podľa článku 35;

c) krajina, ktorá nie je členským štátom, sa podľa článku 38 považuje za bezpečnú tretiu krajinu pre žiadateľa;

d) žiadosť predstavuje následnú žiadosť, pričom sa neobjavili ani neboli žiadateľom predložené nové skutočnosti alebo zistenia súvisiace s posúdením, či žiadateľ spĺňa požiadavku na uznanie za osobu požívajúcu medzinárodnú ochranu v zmysle smernice [2011/95], alebo

e) žiadosť podáva osoba závislá na žiadateľovi po tom, ako podľa článku 7 ods. 2 súhlasila s tým, že jej prípad bude súčasťou žiadosti podanej v jej mene, a neexistujú nijaké skutočnosti týkajúce sa situácie tejto závislej osoby, ktoré by odôvodňovali osobitnú žiadosť.

…"

Nariadenie Dublin III

7 Nariadenie (EÚ) č. 604/2013 Európskeho parlamentu a Rady z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (Ú. v. EÚ L 180, 2013, s. 31, ďalej len „nariadenie Dublin III"), na základe svojho článku 48 prvého odseku zrušilo nariadenie Rady (ES) č. 343/2003 z 18. februára 2003 ustanovujúce kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny v jednom z členských štátov (Ú. v. ES L 50, 2003, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 109), ktoré v súlade so svojím článkom 24 nahrádzalo Dohovor určujúci štát zodpovedný za posúdenie žiadostí o azyl podaných v jednom členskom štáte Európskych spoločenstiev podpísaný v Dubline 15. júna 1990 (Ú. v. ES C 254, 1997, s. 1; ďalej len „Dublinský dohovor").

8 V kapitole II nariadenia Dublin III, nazvanej „Všeobecné zásady a záruky", článok 3 tohto nariadenia, nazvaný „Prístup k postupu posudzovania žiadosti o medzinárodnú ochranu", v odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty posúdia každú žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú podá štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti na území ktoréhokoľvek z nich, ako aj na hranici alebo v tranzitnom priestore. Žiadosť posúdi jeden členský štát, a to ten, ktorý je podľa kritérií stanovených v kapitole III označený ako zodpovedný."

9 V kapitole V tohto nariadenia, nazvanej „Kritériá na určenie zodpovedného členského štátu“, článok 18 ods. 1 tohto nariadenia s názvom „Povinnosti zodpovedného členského štátu“ v odseku 1 stanovuje:

„1. Členský štát zodpovedný podľa tohto nariadenia je povinný:

…

c) za podmienok stanovených v článkoch 23, 24, 25 a 29 prijať späť štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátnej príslušnosti, ktorí vzali posudzovanú žiadosť späť a podali žiadosť v inom členskom štáte, alebo ktorí sa nachádzajú na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt;

d) za podmienok stanovených v článkoch 23, 24, 25 a 29 prijať späť štátneho príslušníka tretej krajiny alebo osobu bez štátnej príslušnosti, ktorých žiadosti boli zamietnuté a ktorí podali žiadosť v inom členskom štáte alebo ktorí sa nachádzajú na území iného členského štátu bez povolenia na pobyt.“

10 Článok 19 ods. 3 nariadenia Dublin III, nazvaný „Zánik povinností“, stanovuje:

„Povinnosti uvedené v článku 18 ods. 1 písm. c) a d) zaniknú, ak môže zodpovedný členský štát preukázať pri dožiadaní, aby prijal späť žiadateľa alebo inú osobu uvedenú v článku 18 ods. 1 písm. c) alebo d), že dotknutá osoba opustila územie členských štátov v súlade s rozhodnutím o návrate alebo príkazom na vyhostenie, ktoré bolo vydané po tom, ako bola daná žiadosť vzatá späť alebo zamietnutá.

Žiadosť podaná po uskutočnení vyhostenia sa považuje za novú žiadosť, ktorá vedie k začatiu nového procesu určovania zodpovedného členského štátu.“

Dohoda medzi Úniou, Islandom a Nórskom

11 Dohoda medzi Európskym spoločenstvom a Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom o kritériách a mechanizmoch na určenie štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v členskom štáte alebo na Islande, alebo v Nórsku (Ú. v. ES L 93, 2001, s. 40; Mim. vyd. 19/004, s. 78, ďalej len „dohoda medzi Úniou, Islandom a Nórskom“) bola schválená v mene Spoločenstva rozhodnutím Rady 2001/258/ES z 15. marca 2001 (Ú. v. ES L 93, 2001, s. 38; Mim. vyd. 19/004, s. 76).

12 Podľa článku 1 tejto dohody:

„1. Ustanovenia Dublinského dohovoru uvedené v časti 1 prílohy tejto dohody a rozhodnutia výboru prijaté na základe článku 18 Dublinského dohovoru uvedené v časti 2 horeuvedenej prílohy, bude [Islandská republika] a [Nórske kráľovstvo] vykonávať a uplatňovať vo svojich vzájomných vzťahoch a vo svojich vzťahoch s členskými štátmi podľa [s výhradou – *neoficiálny preklad*] odseku 4.

2. Členské štáty vo vzťahoch s [Islandskou republikou] a [Nórskym kráľovstvom] budú uplatňovať pravidlá uvedené v odseku 1 s výnimkou odseku 4.

…

4. Pre účely odsekov 1 a 2 sa budú odkazy na ‚členské štáty‘ v ustanoveniach zahrnutých do prílohy chápať tak, že zahŕňajú [Islandskú republiku] a [Nórske kráľovstvo].

…“

Nemecké právo

AsylG

13 § 26a Asylgesetz (zákon o azyle) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „AsylG“), nazvaný „Bezpečné tretie krajiny“, stanovuje:

„1. Cudzinec, ktorý pricestoval z tretej krajiny v zmysle článku 16a ods. 2 prvej vety 1 Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland [Základný zákon Spolkovej republiky Nemecko] (bezpečná tretia krajina), sa nemôže odvolávať na článok 16a ods. 1 Základného zákona Spolkovej republiky Nemecko. …

2. Bezpečnými tretími krajinami sú okrem členských štátov Európskej únie krajiny uvedené v prílohe I. …“

14 § 29a AsylG s názvom „Neprípustné žiadosti“ znie:

„1. Žiadosť o azyl je neprípustná, ak:

…

(5) sa v prípade následnej žiadosti podľa § 71 alebo druhej žiadosti podľa § 71a nemá uskutočniť ďalšie azylové konanie. …“

15 § 71a AsylG s názvom „Druhá žiadosť“ stanovuje:

„1. Ak cudzinec po neúspešnom skončení azylového konania v bezpečnej tretej krajine (§ 26a), pre ktorú platia právne predpisy [Únie] o zodpovednosti za uskutočnenie azylových konaní alebo s ktorou Spolková republika Nemecko uzavrela medzinárodnoprávnu zmluvu týkajúcu sa tejto otázky, podá na spolkovom území žiadosť o azyl (druhú žiadosť), ďalšie azylové konanie sa má uskutočniť len vtedy, keď je Spolková republika Nemecko zodpovedná za uskutočnenie azylového konania a sú splnené podmienky stanovené v § 51 ods. 1 až 3 Verwaltungsverfahrensgesetz (VwVfG) (zákon o správnom konaní)], čo musí posúdiť [Úrad]. …“

16 Príloha I § 26a AsylG obsahuje tieto údaje:

„Nórsko

Švajčiarsko“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

17 L.R., iránsky štátny príslušník, podal 22. decembra 2014 na Úrad žiadosť o azyl.

18 Z preskúmania tejto žiadosti vyplynulo, že L.R. už podal žiadosť o azyl v Nórsku.

19 Nórske kráľovstvo, ktorému bola podaná žiadosť o prevzatie L.R., listom z 26. februára 2015 oznámilo Úradu, že 1. októbra 2008 dotknutá osoba podala nórskym orgánom žiadosť o azyl, ktorá bola 15. júna 2009 zamietnutá a že 19. júna 2013 bola táto osoba odovzdaná iránskym orgánom. Nórske kráľovstvo odmietlo vyhovieť tejto žiadosti o prevzatie L.R. z dôvodu, že už nie je zodpovedné podľa článku 19 ods. 3 nariadenia Dublin III.

20 Úrad preto pristúpil k preskúmaniu žiadosti o azyl L.R. a rozhodnutím z 13. marca 2017 ju zamietol ako neprípustnú na základe § 29 ods. 1 bodu 5 AsylG. Úrad sa domnieval, že ide o „druhú žiadosť“ v zmysle § 71a AsylG a že podmienky stanovené v § 51 ods. 1 zákona o správnom konaní na odôvodnenie začatia nového azylového konania neboli splnené, keďže skutočnosti predložené L.R. na podporu jeho žiadosti sa ako celok nezdajú byť dôveryhodné.

21 L.R. podal na vnútroštátny súd žalobu proti tomuto rozhodnutiu Úradu, ktorou sa domáhal v prvom rade priznania postavenia utečenca, subsidiárne „doplnkovej ochrany“ a subsidiárnejšie určenia zákazu vyhostenia podľa nemeckého práva. Uznesením z 19. júna 2017 vnútroštátny súd tým, že vyhovel návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podanému L.R., tejto žalobe priznal odkladný účinok.

22 Vnútroštátny súd sa domnieva, že na rozhodnutie v spore, ktorý prejednáva, potrebuje objasniť otázku, či žiadosť o medzinárodnú ochranu možno považovať za „následnú žiadosť“ v zmysle článku 2 písm. q) smernice 2013/32, ak sa prvé konanie, ktoré viedlo k zamietnutiu takej žiadosti, uskutočnilo nie v inom členskom štáte Únie, ale v tretej krajine, teda v Nórsku.

23 V tejto súvislosti vnútroštátny súd spresňuje, že hoci odpoveď na túto otázku zostala otvorená v rozsudku Bundesverwaltungsgericht (Spolkový správny súd, Nemecko) zo 14. decembra 2016, domnieva sa, že môže ísť o „následnú žiadosť“ v zmysle článku 2 písm. q) smernice 2013/32, ak sa prvé konanie, ktoré viedlo k zamietnutiu prvej žiadosti dotknutej osoby o medzinárodnú ochranu, uskutočnilo v inom členskom štáte.

24 Vnútroštátny súd uznáva, že tak zo znenia článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s jej článkom 2 písm. b), e) a q), ako aj zo všeobecnej štruktúry tejto smernice vyplýva, že žiadosť o medzinárodnú ochranu možno kvalifikovať ako „následnú žiadosť“ len vtedy, ak „konečné rozhodnutie“, ktorým bola zamietnutá „predchádzajúca žiadosť“ toho istého žiadateľa, bolo prijaté členským štátom. Z článku 2 písm. b) a e) smernice 2013/32 totiž vyplýva, že takáto „predchádzajúca žiadosť“, ako aj konečné rozhodnutie prijaté v jej súvislosti, sa musí týkať ochrany poskytovanej smernicou 2011/95, ktorú smernica zveruje výlučne členským štátom.

25 Vnútroštátny súd sa však prikláňa k názoru, že smernica 2013/32 sa má vykladať širšie v kontexte pridruženia Nórskeho kráľovstva k režimu spoločného európskeho azylového systému, ako vyplýva z dohody medzi Úniou, Islandom a Nórskom. Je pravda, že Nórske kráľovstvo nie je viazané smernicami 2013/32 a 2011/95, nórsky azylový systém je však tak z vecného, ako aj z procesného hľadiska rovnocenný s režimom stanoveným v práve Únie. Bolo by preto v rozpore s cieľom a účelom spoločného európskeho azylového systému, ako aj s pridružením Nórskeho kráľovstva k nemu, nútiť členské štáty, aby uskutočnili prvé úplné azylové konanie v situácii, o akú ide v spore vo veci samej.

26 Za týchto podmienok Schleswig-Holsteinisches Verwaltungsgericht (Správny súd spolkovej krajiny Šlezvicko-Holštajnsko, Nemecko) vnútroštátny súd rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Je vnútroštátna právna úprava, podľa ktorej možno žiadosť o medzinárodnú ochranu zamietnuť ako neprípustnú následnú žiadosť, ak sa neúspešné prvé azylové konanie neuskutočnilo v členskom štáte Únie, ale v Nórsku, zlučiteľná s článkom 33 ods. 2 písm. d) a článkom 2 písm. q) smernice [2013/32]?“

O prejudiciálnej otázke

27 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. b) tejto smernice, ktorú podal v tomto členskom štáte štátny príslušník tretej

krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorého predchádzajúca žiadosť o priznanie postavenia utečenca, podaná v tretej krajine, ktorou sa vykonáva nariadenie Dublin III v súlade s dohodou medzi Úniou, Islandom a Nórskom, bola touto treťou krajinou zamietnutá.

28 Na úvod treba uviesť, že v návrhu na začatie prejudiciálneho konania vnútroštátny súd vychádzal z predpokladu, že článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s jej článkom 2 písm. q) sa uplatňuje na novú žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú členskému štátu po tom, čo bola v „konečnom rozhodnutí“ v zmysle článku 2 písm. e) tejto smernice zamietnutá predchádzajúca žiadosť podaná tým istým žiadateľom inému členskému štátu. Nemecká vláda sa vo svojich pripomienkach predložených Súdnemu dvoru s takýmto prístupom stotožňuje.

29 Európska komisia vo svojich pripomienkach predložených Súdnemu dvoru naproti tomu tvrdí, že novú žiadosť o medzinárodnú ochranu možno kvalifikovať ako „následnú žiadosť“ v zmysle článku 2 písm. q) a článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 len vtedy, ak sa predloží členskému štátu, ktorého príslušné orgány konečným rozhodnutím zamietli predchádzajúcu žiadosť podanú tým istým žiadateľom.

30 Keďže sa položená otázka týka žiadosti o medzinárodnú ochranu podanú členskému štátu po zamietnutí predchádzajúcej žiadosti podanej tým istým žiadateľom tretej krajine, ktorá je zmluvnou stranou dohody medzi Úniou, Islandom a Nórskom, je na účely užitočnej odpovede vnútroštátnemu súdu potrebné určiť len to, či takáto žiadosť predstavuje „následnú žiadosť“ v zmysle článku 2 písm. q) a článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32.

31 S touto výhradou treba pripomenúť, že podľa judikatúry Súdneho dvora článok 33 ods. 2 smernice 2013/32 taxatívne vymenúva situácie, v ktorých členské štáty môžu považovať žiadosť o medzinárodnú ochranu za neprípustnú [rozsudok z 19. marca 2020, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa), C-564/18, EU:C:2020:218, bod 29, ako aj citovaná judikatúra].

32 Podľa vnútroštátneho súdu iba článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 môže odôvodniť zamietnutie žiadosti, o akú ide vo veci samej, ako neprípustnej.

33 Toto ustanovenie stanovuje, že členské štáty môžu zamietnuť žiadosť o medzinárodnú ochranu ako neprípustnú, ak predstavuje následnú žiadosť, pričom sa neobjavili ani neboli žiadateľom predložené nové skutočnosti alebo zistenia súvisiace s posúdením, či žiadateľ spĺňa požiadavku na uznanie za osobu požívajúcu medzinárodnú ochranu v zmysle smernice 2011/95.

34 Pojem „následná žiadosť“ je definovaný v článku 2 písm. q) smernice 2013/32 ako ďalšia žiadosť o medzinárodnú ochranu podaná po prijatí konečného rozhodnutia o predchádzajúcej žiadosti.

35 Táto definícia tak preberá pojmy „žiadosť o medzinárodnú ochranu“ a „konečné rozhodnutie“, ktoré sú tiež definované v článku 2 tejto smernice, a to v písmene b) a písmene e) tohto článku.

36 Pokiaľ ide v prvom rade o pojem „žiadosť o medzinárodnú ochranu“ alebo „žiadosť“, je definovaný v článku 2 písm. b) smernice 2013/32 ako žiadosť o ochranu „od členského štátu“ podanú štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti, o ktorých je možné predpokladať, že žiadajú o priznanie postavenia utečenca alebo postavenia osoby s doplnkovou ochranou, v zmysle smernice 2011/95.

37 Z jednoznačného znenia tohto ustanovenia tak vyplýva, že žiadosť adresovanú tretej krajine nemožno chápať ako „žiadosť o medzinárodnú ochranu“ alebo „žiadosť“ v zmysle uvedeného ustanovenia.

38 Pokiaľ ide v druhom rade o pojem „konečné rozhodnutie“, tento pojem je definovaný v článku 2 písm. e) smernice 2013/32 ako každé rozhodnutie o tom, či sa štátnemu príslušníkovi tretej krajiny alebo osobe bez štátnej príslušnosti prizná postavenie utečenca alebo postavenie osoby s doplnkovou ochranou na základe smernice 2011/95 a ktoré už nepodlieha opravnému prostriedku v rámci kapitoly V smernice 2013/32.

39 Rozhodnutie prijaté treťou krajinou však nemôže patriť pod túto definíciu. Smernica 2011/95, ktorá je adresovaná členským štátom a netýka sa tretích krajín, sa totiž neobmedzuje len na úpravu postavenia utečenca, ako je stanovené v medzinárodnom práve, konkrétne v Ženevskom dohovore, ale zakotvuje aj postavenie osoby oprávnenej na doplnkovú ochranu, ktoré, ako vyplýva z odôvodnenia 6 tejto smernice, dopĺňa pravidlá týkajúce sa postavenia utečenca.

40 Vzhľadom na tieto skutočnosti a bez toho, aby tým bola dotknutá odlišná otázka, či sa pojem „následná žiadosť“ vzťahuje na novú žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú členskému štátu po tom, čo bola konečným rozhodnutím zamietnutá predchádzajúca žiadosť iným členským štátom, zo znenia článku 2 písm. b), e) smernice 2013/32 v spojení s písmenom q) tohto článku tejto smernice vyplýva, že žiadosť o medzinárodnú ochranu podanú členskému štátu nemožno považovať za „následnú žiadosť“, ak je táto žiadosť podaná po tom, čo tretia krajina žiadateľovi zamietla žiadosť o priznanie postavenia utečenca.

41 Vzhľadom na to existencia skoršieho rozhodnutia tretej krajiny, ktorým bola zamietnutá žiadosť o priznanie postavenia utečenca, ako ho upravuje Ženevský dohovor, neumožňuje kvalifikovať žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle smernice 2011/95 podanú dotknutou osobou členskému štátu po prijatí tohto skoršieho rozhodnutia ako „následnú žiadosť“ v zmysle článku 2 písm. q) a článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32.

42 Z dohody medzi Úniou, Islandom a Nórskom nemožno vyvodiť žiadny iný záver.

43 Je pravda, že podľa článku 1 tejto dohody je nariadenie Dublin III vykonávané nielen členskými štátmi, ale aj Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom. V situácii, o akú ide vo veci samej, keď dotknutá osoba podala žiadosť o priznanie postavenia utečenca jednej z týchto dvoch tretích krajín, členský štát, ktorému táto dotknutá osoba podala novú žiadosť o medzinárodnú ochranu, môže, ak sú splnené podmienky uvedené v článku 18 ods. 1 písm. c) a d) tohto nariadenia, požiadať Islandskú republiku alebo Nórske kráľovstvo o prijatie uvedenej dotknutej osoby späť.

44 Nemožno však z toho vyvodiť, že ak takéto prijatie späť nie je možné alebo k nemu nedôjde, dotknutý členský štát je oprávnený domnievať sa, že nová žiadosť o medzinárodnú ochranu, ktorú táto istá dotknutá osoba predložila jeho vlastným orgánom, predstavuje „následnú žiadosť“ v zmysle článku 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32.

45 Hoci totiž dohoda medzi Úniou, Islandom a Nórskom v podstate stanovuje, že Islandská republika a Nórske kráľovstvo vykonávajú niektoré ustanovenia nariadenia Dublin III, a vo svojom článku 1 ods. 4 uvádza, že odkazy na „členské štáty“ uvedené v ustanoveniach prevzatých do prílohy tejto dohody sa považujú za zahŕňajúce aj tieto dve tretie krajiny, nič to nemení na tom, že do tejto prílohy nebolo prebraté žiadne ustanovenie smernice 2011/95 alebo 2013/32.

46 Za predpokladu, ako uvádza vnútroštátny súd, že nórsky azylový systém stanovuje úroveň ochrany žiadateľov o azyl rovnocennú tej, ktorú stanovuje smernica 2011/95, táto okolnosť nemôže viesť k odlišnému záveru.

47 Okrem toho, že z jednoznačného znenia relevantných ustanovení smernice 2013/32 vyplýva, že pri súčasnom stave práva Únie nemožno tretiu krajinu považovať za členský štát na účely uplatnenia článku 33 ods. 2 písm. d) tejto smernice, takéto chápanie nemôže závisieť od posúdenia konkrétnej úrovne ochrany žiadateľov o azyl v dotknutej tretej krajine, inak by došlo k narušeniu právnej istoty.

48 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 33 ods. 2 písm. d) smernice 2013/32 v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. b) tejto smernice, ktorú podal v tomto členskom štáte štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorého predchádzajúca žiadosť o priznanie postavenia utečenca, podaná v tretej krajine, ktorá vykonáva nariadenie Dublin III v súlade s dohodou medzi Úniou, Islandom a Nórskom, bola touto treťou krajinou zamietnutá.

O trovách

49 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 33 ods. 2 písm. d) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/32/EÚ z 26. júna 2013 o spoločných konaniach o poskytovaní a odnímaní medzinárodnej ochrany, v spojení s článkom 2 písm. q) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá stanovuje možnosť zamietnuť ako neprípustnú žiadosť o medzinárodnú ochranu v zmysle článku 2 písm. b) tejto smernice, ktorú podal v tomto členskom štáte štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti, ktorého predchádzajúca žiadosť o priznanie postavenia utečenca, podaná v tretej krajine, ktorá vykonáva nariadenie (EÚ) č. 604/2013 Európskeho parlamentu a Rady z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, v súlade s dohodou medzi Európskym spoločenstvom a Islandskou republikou a Nórskym kráľovstvom o kritériách a mechanizmoch na určenie štátu zodpovedného za preskúmanie žiadosti o azyl podanej v členskom štáte alebo na Islande, alebo v Nórsku, bola touto treťou krajinou zamietnutá.

Podpisy